

2019

M.A.

2nd Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SAN-201

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः।

1. चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः 4×2=8
- (i) मन्त्रस्य दृष्टादृष्टं प्रयोजनं किम्?
- (ii) वेदस्य लक्षणं किम्?
- (iii) 'तदार्थशास्त्रात्' इति सूत्रस्य कोऽर्थः?
- (iv) 'अधःस्विदासीद् उपरिस्विदासीद् — इति मन्त्रस्य कोऽर्थः?
- (v) आख्यातस्य लक्षणं किम्?

[Turn Over]

(vi) नदीशब्दस्य निर्वचनं किम्?

(vii) अश्वशब्दस्य निर्वचनं किम्?

(viii) आचार्यशब्दस्य निर्वचनं किम्?

2. प्रतिविभागात् कयोश्चित् द्वयोर्व्याख्या कार्या — 2×4=8

विभागः 'क'

(i) स्वाध्यायवदवचनात्।

(ii) परिसंख्या।

(iii) अविशिष्टस्तु वाक्यार्थः।

(iv) अभिधानेऽर्थवादः।

विभागः 'ख'

(i) सत्त्वप्रधानानि नामानि।

(ii) अपि वाऽऽहननादेव स्युः।

(iii) इन्द्रियनित्यं वचनमौदुम्बरायणः।

(iv) उच्चावचेष्वर्थेषु निपतन्ति।

(3)

3. प्रश्नद्वयस्योत्तरं प्रदेयम् —

2×8=16

(a) वेदः पौरुषेयोऽपौरुषेयो वेति सयुक्तिकमालोच्यताम्।

अथवा

ऋग्वेदस्य प्राथम्येऽपि यजुर्वेदस्य आदौ व्याख्यानस्य कारणं सायणाचार्यदिशा प्रतिपाद्यताम्।

(b) के तावत् षड्भावविकाराः ? विषयेऽस्मिन् निरुक्तकारेण यथा निरुक्तं तत्सर्वं वैशद्येन प्रतिपाद्यताम्।

अथवा

निरुक्तसम्मतं पदविभागमुल्लिख्य उपसर्गस्वरूपं संक्षेपेण आलोच्यताम्।
